

Novăceanul



Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul XIII, Nr. 155 ❖ Luni, 27 Aprilie 2026 ❖ ISSN 2392 – 6961

VIAȚĂ ÎN SLUJBA PATRIEI

ION STAICU

O VIAȚĂ ÎN SLUJBA PATRIEI

BRAȘOV 2026



Am preluat acest titlu de pe coperta cărții apărute zilele trecute la Brașov sub semnătura Grl dr. ION STAICU. De fapt, este a doua carte apărută în luna martie a acestui an. Cealaltă, „Reflecții din exteriorul frontului”, volumul II, cuprinde o serie de articole publicate de autor în mai multe ziare și publicații.

„O viață în slujba Patriei” este o carte autobiografică în care autorul povestește cu talent crâmpie din viața sa, de la naștere, în urmă cu vreo 80 de ani și până astăzi, după o carieră de 37 de ani în haină militară, trăiți ca ofițer de poliție judiciară, conectat la frontul luptei anticriminale de care nu se poate debarasa nici în prezent.



Cartea începe cu o „Declarație de credință” dedicată Patriei pe care a slujit-o cu mare responsabilitate de-a lungul întregii cariere judiciare. Pentru Grl dr. Ion Staicu, „Patria e tot ce are omul mai scump: părinții, bunicii, frații și surorile, cerul senin și pământul mănos pe care s-a născut și de care nu poate uita niciodată, dar cel mai important – toate acestea împreună. Pentru suflet, Patria este locul din care îți tragi puterea și identitatea, chiar dacă fizic ești departe, vocea mamei, satul sau strada unde ai crescut, primele imagini care ți-au fascinat privirea asupra lumii, prietenii, familia, cei care au trăit și au suferit alături de tine. Patria este limbajul inimii, limba în care visezi, cânti, iubești și te rogi”.

Pentru Grl dr. Ion Staicu, „În slujba Patriei” înseamnă că și-a dedicat toată viața pentru binele Țării. A fost un angajament față de Țară pe care și l-a luat odată cu depunerea „Jurământului Militar”.



Cartea cuprinde întreaga viață a autorului, de când a văzut lumina zilei, la 6 februarie 1945, lângă Novaci, în Cernădia Gorjului și până astăzi. Autorul povestește cum a ajuns polițist în condițiile în care pasiunea sa era matematica, fiind apreciat pentru performanțele în domeniu etalate la Liceul Novaci, secția reală. În continuare, autorul descrie întregul traseu parcurs de la înscrierea și absolvirea Școlii de Ofițeri de Miliție București (1963-1966) până la îmbrăcarea hainei militare, absolvirea Facultății de Drept a Universității București (1963-1968), a cursului de doctorat la Universitatea București (2003-2009), cariera didactică în calitate de Lector universitar, Șef Catedră Criminologie la Universitatea „George Barițiu” Brașov și până astăzi, când încă funcționează ca avocat și mediator.

Tot în această carte, autorul face radiografia celor care i-au fost comandanți, colegi, a tuturor celor care au slujit cu responsabilitate ordinea, liniștea, cinstea și corectitudinea și au purtat cu demnitate haina militară.

Pentru întreaga activitate pusă în slujba Patriei, Grl dr. Ion Staicu a fost decorat cu Ordinul Militar, clasele I-a, a II-a și a III-a, precum și cu Meritul Militar, clasa I-a.

Grl dr. Ion Staicu s-a dovedit a fi și un talentat condeier, activitatea sa scriitoricească și publicistică făcându-se remarcată prin mai multe cărți, majoritatea inspirate din trăirile sale pe parcursul unei cariere impresionante. „Povești adevărate”, Vol. I – IV, „Punctul zero” și „Jurnal de război” (2021), „La hotare” și „Reflecții din exteriorul frontului” (2022), „Performanța ca destin” (2023), „Floarea de mur” (2024), „Reflecții din exteriorul frontului”, Vol. II (2026), romanul „Ciobanul din Zănoaga” (2014), „Arc peste timp”, o carte dedicată familiei la împlinirea a 50 de ani de la căsătorie etc.

A colaborat la mai multe ziare și publicații: „Bună ziua Brașov”, „Gazeta de Transilvania”, „Gorjeanul”, „Curierul de Vâlcea”, „Novăceanul”, revista „Pentru Patrie” etc.

Într-adevăr, se poate spune cu tărie că Grl dr. Ion Staicu a avut o bogată viață consacrată slujirii Patriei pe frontul luptei anticriminale în calitate de ofițer de poliție judiciară, iar după trecerea în rezervă s-a dovedit a fi și un condeier iscusit.

Constantin DĂRVĂREANU

Mobilitate Erasmus+ la Napoli:

formare continuă și schimb cultural pentru profesorii Liceului Teoretic Novaci

Participarea la mobilitatea Erasmus+, desfășurată în perioada 23-27 februarie 2026, la Napoli, Italia, a reprezentat un demers esențial în parcursul nostru de dezvoltare profesională continuă. Considerăm că, într-un context educațional european aflat într-o permanentă transformare, adaptarea la noi paradigme didactice, integrarea educației pentru



sustenabilitate și deschiderea către practici inovatoare devin componente fundamentale ale profilului cadrului didactic modern. Pentru noi, această experiență de formare a depășit dimensiunea informativă, oferindu-ne oportunitatea de a experimenta direct metode nonformale de învățare, instrumente participative și strategii educaționale centrate pe elev, aplicabile în mediul școlar românesc. Interacțiunea cu profesori din diverse sisteme educaționale europene a facilitat un schimb autentic de bune practici, perspective și soluții concrete pentru integrarea temelor de mediu și susținabilitate în curriculum.

Din perspectivă profesională, avem convingerea că mobilitatea a contribuit la:

- consolidarea competențelor de comunicare în limba engleză în contexte academice;
- dezvoltarea capacității de lucru în echipe multiculturale;
- aprofundarea metodelor moderne de predare-învățare-evaluare;
- creșterea nivelului de adaptabilitate și deschidere către inovare.

Astfel, participarea la acest proiect Erasmus+ se înscrie în direcția unei formări continue autentice, orientate spre calitate, relevanță și impact real asupra actului educațional.

În continuare, vom detalia activitățile derulate în săptămâna 23-27 februarie 2026:

Ziua 1 – 23.02.2026 –

„Devenim protectori ai planetei!”

Prima zi a mobilității a fost dedicată cunoașterii și construirii unei baze solide pentru colaborarea interculturală.

Prof. Iuliana FIRU, Prof. Elena OAIE

EDUCAȚIE

Rezultate deosebite obținute de elevii Școlii Gimnaziale Novaci la Olimpiade școlare și Concursuri județene/ naționale, aprilie 2026

Performanțele remarcabile ale elevilor nu apar întâmplător, ci sunt rezultatul unei combinații valoroase de muncă asiduă, interes real pentru învățură și perseverență. Dorința de a descoperi, de a înțelege mai profund și de a se autodepăși îi motivează pe copii să evolueze constant. Sprijinul și îndrumarea atentă a profesorilor, alături de încurajările primite, contribuie decisiv la formarea unor elevi încrezători și pasionați de cunoaștere.

Într-o atmosferă de bucurie și mândrie, elevii școlii noastre au demonstrat, încă o dată, că excelența se construiește pas cu pas. Dedicarea cadrelor didactice are un rol esențial în aceste reușite, fiecare lecție fiind o oportunitate de a descoperi și de a valorifica potențialul fiecărui copil. Prin răbdare, implicare și profesionalism, profesorii reușesc să modeleze caractere și să inspire dorința de performanță.

La etapa județeană a Olimpiadei de biologie, eleva Bădulescu Maria-Alexandra a obținut Mențiune, sub îndrumarea doamnei profesoare Popescu Loredana. De asemenea, la Olimpiada de religie, coordonată de doamna director Spilcă Cristina, eleva Mihăilă Maria-Casiana (clasa a VIII-a) a obținut Premiul I. Elevii Bădulescu Petru David (clasa a VII-a) și Constantinescu Elena-Doriana (clasa a VI-a) au obținut Mențiuni, iar elevul Buică Emanuel (clasa a VI-a) s-a calificat la etapa națională.

Olimpiada de limba și literatura română reprezintă un prilej de afirmare a sensibilității și creativității elevilor. Astfel,

eleva Petrescu Ioana-Ștefania a obținut Mențiune, fiind coordonată de doamna profesoară Meseșan Teodora.

La Olimpiada „Lectura ca abilitate de viață”, elevele Ceașescu Mălina-Andreea, Hodolean Gabriela, Martescu



Daria și Burci Denisa au obținut Mențiuni, sub îndrumarea doamnelor profesoare Meseșan Teodora și Cenușe Ramona.

Matematica, domeniu al logicii și al perseverenței, a adus rezultate deosebite: elevul Bălășoiu Mihai a obținut locul II la Olimpiada județeană, iar Tomescu Sofia și Bădulescu Maria au obținut Mențiuni, sub îndrumarea domnului profesor Bălășoiu Liviu.

La Concursul Național „Lumina Math”, Bălășoiu Mihai a obținut Premiul III (Locul I la nivel județean), iar Bădulescu Maria a obținut Mențiune. De asemenea, la Concursul Internațional Dimitrov din Bulgaria, Bădulescu Maria a obținut locul II, iar Bălășoiu Mihai – Mențiune.

Rezultate frumoase au fost obținute și la alte competiții: Concursul Interjudețean „Sfera” – Mențiune (Bălășoiu Mihai), Concursul „Marcel Romanescu” – locul I (Bădulescu Maria), Concursul

„Gheorghe Dumitrescu” Craiova – Mențiuni, precum și la Concursul Internațional „Cangurul”, unde elevii au obținut premii și mențiuni importante.

Competițiile de fizică și chimie stimulează curiozitatea și gândirea analitică. La Concursul „Lazăr Edeleanu”, eleva Bădulescu Maria-Alexandra a obținut Mențiune, iar Petrescu Ioana-Ștefania a primit Mențiune specială, ambele fiind coordonate de doamna profesoară Bibanu Ana-Paulina.

Pe plan sportiv, echipa de fotbal a obținut rezultate onorabile: locul 4 la categoria U10 și locul 5 la categoriile U12 și U15, sub coordonarea domnului profesor Perpelea Georgian.

Și în domeniul artistic, talentul și sensibilitatea și-au făcut simțită prezența. La Concursul Interjudețean „Plaiurile Gorjului 2026”, elevul Cotorcea Călin a obținut Premiul al II-lea, sub îndrumarea domnului profesor Geamănu Constantin, demonstrând că muzica este un „limbaj universal” care reușește să transmită emoții acolo unde cuvintele devin insuficiente.

În încheiere, ne exprimăm întreaga noastră apreciere pentru elevii care, prin muncă și pasiune, ne fac mândri zi de zi. De asemenea, adresăm mulțumiri sincere profesorilor, pentru dăruirea și implicarea lor constantă. Împreună, construim un mediu educațional în care fiecare elev are șansa să crească, să viseze și să reușească.

*Director adjunct,
prof. Simona CONSTANTINESCU*



Sfântul Gheorghe - model de credință și curaj pentru creștini

În fiecare an, pe 23 aprilie, creștinii îl sărbătoresc pe Sfântul Gheorghe, unul dintre cei mai iubiți sfinți ai Bisericii, cunoscut drept „Purtătorul de biruință”.

Sfântul Gheorghe s-a născut în Capadocia, într-o familie creștină, și a devenit ofițer în armata romană în vremea împăratului Dioclețian. Deși avea o poziție înaltă și o carieră promițătoare, el nu și-a ascuns credința în Iisus Hristos, chiar și atunci când creștinii erau persecutați.

În fața poruncii de a renunța la credință, Sfântul Gheorghe a ales să rămână statornic. A fost supus la chinuri grele, dar nu s-a lepădat de Hristos. Pentru curajul și credința sa, a primit cununa muceniciei, devenind un simbol al biruinței credinței asupra fricii și nedreptății.

În tradiția populară, Sfântul Gheorghe este adesea reprezentat călare, biruind balaurul – o imagine care simbolizează lupta dintre bine și rău, dintre credință și păcat. Dincolo de legendă, mesajul său rămâne actual: credința adevărată cere curaj, iar binele trebuie apărat chiar și în fața încercărilor.

Sărbătoarea Sfântului Gheorghe este una importantă și pentru comunitatea locală. Numeroși credincioși își serbează onomastica, iar bisericile ctitorite sub ocrotirea sfântului devin locuri de pelerinaj și rugăciune.

Într-o lume marcată de schimbări și provocări, exemplul Sfântului Gheorghe ne îndeamnă să rămânem statornici în valorile noastre, să nu renunțăm la credință și să avem curajul de a face binele.

La mulți ani tuturor celor care poartă numele Sfântului!

*Preot paroh,
Aurelian PERSU*

➤ Urmare din pag. 1

Mobilitate Erasmus+ la Napoli...

Activitățile au debutat cu un cerc de bun-venit și exerciții interactive de prezentare, în cadrul cărora fiecare participant a împărtășit povestea școlii sale, proiectele de suflet și valorile comunității din care provine.

În cadrul activității „Cafenea de reflecție – Cât de verde este școala mea?”, s-au purtat discuții privind practicile sustenabile implementate la nivel instituțional și soluțiile posibile pentru dezvoltare.

Obiective urmărite:
- dezvoltarea competențelor de comunicare în limba engleză;
- depășirea barierelor culturale și emoționale;
- stimularea empatiei și a ascultării active;
- consolidarea spiritului de echipă.

Prânzul intercultural a reprezentat un autentic schimb cultural, favorizând interacțiunea și învățarea informală.

Ziua 2 – 24.02.2026 –

Metode de învățare nonformală

Activitățile au vizat consolidarea coeziunii grupului, asumarea de roluri diverse și identificarea de soluții concrete pentru dezvoltarea unor practici sustenabile la nivelul școlii. Au fost proiectate jocuri și quiz-uri tematice de mediu pentru utilizare la clasă.

A fost utilizată metoda „5-finger-feedback”, care a facilitat evaluarea experienței printr-o abordare structurată și interactivă.

Ziua 3 – 25.02.2026 –
De la provocări locale la proiecte de acțiune

Activitatea „Human Ecosystem” a evidențiat interdependența dintre rolurile sociale și mediul înconjurător.

În cadrul „Design Thinking Sprint”, echipele au elaborat proiecte pentru un viitor verde, orientate spre soluții aplicabile în școli. Activitățile „Mindful Walk” și „Problem Tree Analysis” au contribuit la analiza cauzelor și efectelor schimbărilor climatice.

Prin activitatea „Green Postcards”, participanții și-au asumat angajamente concrete privind protecția mediului.

Ziua 4 – 26.02.2026 –
Proiect „Planet Protectors” –
Activitate la Pompei

Activitatea s-a desfășurat în cadrul vizitei la Parcul Arheologic Pompei, sit distrus în anul 79 d.Hr. de erupția Muntelui Vezuviu. A fost aplicată metoda participativă PhotoVoice, prin care realitatea a fost analizată prin fotografie și reflecție critică. Au fost identificate specii mediteraneene adaptate la

climă aridă și sol vulcanic, analizând impactul vegetației asupra patrimoniului.

Concluzia activității a evidențiat necesitatea echilibrului dintre natură, patrimoniu și comunitate.

Ziua 5 – 27.02.2026 –
Bilanț și recunoaștere

Ultima zi a fost dedicată prezentării liceului nostru, evidențiind implicarea constantă în programele europene și impactul mobilităților. Liceul Teoretic Novaci a fost desemnat unitate școlară câștigătoare a concursului de diseminare, dintre 17 școli participante.

Au fost acordate certificatele de participare, simbol al formării continue și al dorinței de a implementa schimbări pozitive în comunitatea școlară.

Concluzii generale:

Participarea la mobilitatea Erasmus+ din Napoli a contribuit la dezvoltarea competențelor profesionale, integrarea educației pentru sustenabilitate în curriculum și consolidarea dimensiunii europene a educației. Avem convingerea că Erasmus+ este viziune europeană, colaborare autentică și construcția unui viitor sustenabil prin educație.

Pentru noi, mobilitatea

EDUCAȚIE

Liceul Teoretic Novaci, un hub al performanței în învățământul gorjean

Într-o lume a educației aflată într-o continuă schimbare, există valori care rămân neschimbate: munca neîncetată, disciplina personală și dorința de a fi cel mai bun. La Liceul Teoretic Novaci, aceste principii nu sunt doar simple cuvinte afișate pe holuri, ci realitatea zilnică a unei comunități care refuză să fie limitată de geografia unui oraș mic. Rezultatele spectaculoase obținute în anul școlar 2025-2026 demonstrează că, atunci când talentul întâlnește o rigoare de fier, succesul devine o certitudine, nu o întâmplare.



Departate de resursele și efervescența marilor centre urbane, Novaciul reușește să se impună pe harta educațională a României. Statutul de centru conex al Centrului Județean de Excelență Gorj nu este o titlatură onorifică, ci o recunoaștere a calității actului educațional. În acest an, „recolta” de premii la olimpiadele și concursurile școlare a depășit orice așteptări, confirmând că seriozitatea este singura cale către marea performanță.

Un nume care a rezonat în mod repetat în sălile de concurs în acest an este cel al elevei Diaconescu Alessia (clasa a IX-a). Cu o polivalență rară, Alessia a obținut rezultate remarcabile la mai multe discipline: la chimie - Premiul al II-lea la etapa județeană și calificare la Etapa națională (Sibiu 2026), sub îndrumarea doamnei profesoare Pașolea Ștefan Loredana. De asemenea, a obținut o calificare națională și la Concursul „Lazăr Edeleanu”. La matematică, Alessia a obținut Mențiune la etapa județeană, fiind coordonată de domnul profesor Popica Adrian. Tot Mențiune a obținut și la etapa județeană a olimpiadei de biologie, sub îndrumarea doamnei profesoare Frățilă Mihaela.

La disciplina matematică, palmaresul liceului a fost îmbogățit de Țicu Rareș-Andrei, clasa a IX-a, care a obținut Mențiune, profesor coordonator fiind domnul Popica Adrian și de performanțele excepționale la Concursul Național de Matematică Aplicată „Adolf Haimovici”. Aici, Cosoreci Codruț (clasa a IX-a) a obținut Premiul I, iar Popescu Ionuț (clasa a IX-a) a ocupat Premiul al III-lea, ambii fiind coordonați de doamna profesoară Jenoiu Ioana.

Spiritul competitiv a continuat la Concursul Județean de Matematică „Memorial Petre Ciungu”, unde Cosoreci Codruț a obținut din nou Premiul I, în timp ce Popescu Daniel și Apostoiu Daria-Alexia au fost onorați cu Mențiuni, sub îndrumarea echipei de profesori formată din Jenoiu Ioana, Țăpîrdea Simona și Popica Adrian.

Istoria rămâne o disciplină de tradiție pentru Novaci. La etapa județeană, Tutilă Denisa (clasa a XI-a) a obținut Premiul al II-lea, urmată de Oprîțoiu Salia (Premiul al II-lea, clasa a IX-a), Handoreanu Casiana (Premiul al III-lea, clasa a XI-a) și Mutu Alexandra (Mențiune, clasa a X-a), toți fiind coordonați de doamna profesoară Țicu Alina-Ramona. Mai mult, la concursul „Monumentele Gorjului vorbesc”, echipa

formată din Îngustu Andreea, Oprîțoiu Salia și Țicu Rareș-Andrei a obținut Premiul I, sub coordonarea doamnei profesoare Țicu Alina-Ramona, iar echipa formată din Chiriac Roxana, Lăcătușu Alicia, Niculescu Lavinia a obținut Premiul al II-lea, fiind coordonată de doamna profesoară Hohoi Narcisa.

Limbile străine au adus, de asemenea, motive de mândrie națională. La olimpiada de engleză, etapa județeană, eleva Coconețu Ioana (clasa a XII-a) a obținut Premiul I și calificarea la Etapa Națională (Brașov 2026), iar eleva Colțescu Sara (clasa a IX-a) a obținut Premiul al III-lea, sub îndrumarea doamnei profesoare Lăzărescu Adriana. La concursul de monologuri „Speak Out”, Chiriac Maria-Roxana (clasa a XI-a) și Cionoiu Maria-Caterina (clasa a X-a) au obținut Premiul al II-lea, iar Petroescu Alessia (clasa a XII-a) a obținut Mențiune. La etapa județeană a olimpiadei de limba franceză, Popescu Raul-Cristian și Stegaru-Lupu Giada-Maria au obținut Mențiuni, sub îndrumarea doamnelor profesoare Giugiulan Iulia și Tomescu Oana. De asemenea, eleva Petroescu Alessia (clasa a XII-a) a obținut Premiul al III-lea la Concursul Internațional „La Pléiade”, o distincție care îi asigură echivalarea mediei 10 pentru admiterea la facultate.

La etapa județeană a olimpiadei de TIC, elevii coordonați de domnii profesori Țăpîrdea Simona și Maricoiu Cosmin au obținut premii remarcabile: Premiul al III-lea - Lăzărescu Călin (clasa a IX-a), iar Mențiuni au obținut elevii Dănculescu Maria (clasa a IX-a), Chiriac Roxana (clasa a XI-a) și Predescu Bogdan (clasa a XI-a).

Liceul Teoretic Novaci nu neglijează nicio latură a dezvoltării elevilor. Astfel, la cros-atletism, Colțescu Sara a urcat pe treapta a doua a podiumului (Premiul al II-lea), iar Piliuță David pe a treia (Premiul al III-lea), coordonați de domnul profesor Colțescu Manuel. La disciplina religie, la etapa județeană a olimpiadei, Mesaroș Melisa a obținut Premiul al III-lea, iar Oțăt Cristian a obținut Mențiune, sub coordonarea domnului profesor Pavel Florin.

De asemenea, la etapa județeană a olimpiadei Lectură ca abilitate de viață au obținut Mențiuni - Diaconescu Alessia și Rădoi Andra, eleve cordonate de doamna profesoară Popica Mădălina și eleva Cionoiu Caterina, profesor coordonator Giurca Otilia.

Giada Stegaru-Lupu este adolescenta de 15 ani, care a câștigat Marele Trofeu al Festivalului - Concurs de teatru „Sabin Popescu”, ediția a XXVI-a, Novaci, 2026, prezentând pe scena festivalului monologul, creație proprie, „Eu, adolescenta”. Elevă a Liceului Teoretic Novaci, Profilul mate-info, clasa a IX-a, Giada este o tânără talentată, o fire ambițioasă, puternică, visătoare uneori, creativă. Pasiunile pe care le are îi definesc profilul: scrisul, dansul, handmade. Monologul creat pentru festival a fost o exprimare a condiției adolescentului de astăzi care se zbate între visuri și realitate, cautând răspunsul în elemente simple ce îi definesc universul cotidian. Neliniștile sunt legate de viață, în general, de timpul ireversibil, de teama de a te transforma în adult prea devreme. Talentul Giadei constă în maturitatea înțelegerii puterii transformatoare a cuvântului scris și rostit.

Prof. coordonator, Mădălina POPICA

Eu, adolescenta

Pe această linie a timpului nu putem să mergem decât înainte. Nu putem să mergem înapoi în trecut. Rămânem prizonieri ai prezentului.

Când eram mică iubeam să merg în parc, să mă distrez în carusel. Iubeam să-mi aud părinții strigându-mi numele de lângă carusel și iubeam melodia de pe fundal.

Mă simțeam în siguranță. Eram în siguranță.

Am crescut. Acum, mă aflu tot în carusel și îi știu fiecare zgomot cauzat de prezența ruginii, fiecare șurub slab, fiecare strofă a melodiei. Deși în fiecare zi mai apare un defect, îl cunosc foarte bine. În fiecare zi melodia se întrerupe, în fiecare zi mă sperii de zgomotul acestuia.

În fiecare zi mă aflu în același loc. Și știu că nu sunt în siguranță.

Am învățat că noi alegem când să se stingă luminile, lăsând loc întunericului, și când să se aprindă. Eu aleg să le sting, doar atunci știu că nu mă vede nimeni, că sunt singură cu gândurile mele.

Dar liniștea îmi este întreruptă de zgomotul caruselului, de melodia lui stupidă care nu încetează să se întrerupă. Mă tem de ce a ajuns să fie. Mă aflu în el și gândul că nu-l pot opri mă sperie. Că e al meu și că nu pot coborî.

De fapt, mă tem de el. Caruselul ăsta e viața mea. Timpul e melodia care îmi macină sufletul.

Și atunci... mă obișnuiesc încet, încet, dar... mi-e frică de el, de carusel, de viață.

Frica... da, ea este cea care îmi ascute simțurile, cea care mă determină să fiu ca o amibă, să mă schimb mereu.

Mă întreb dacă va încetini vreodată, dacă ne va lăsa să respirăm liniștiți, cunoscând lumea din jur și nu doar pe el. Mă întreb dacă noi vom putea să nu fim prizonieri ai lui. Dacă, rupând blestemul lui, vom descoperi comori.

Dar cum pot aduce eu veșnicia în ceva ce e trecător?

Cum îmi pot învinge această teamă? Cum pot fi mai puternică decât el? Decât melodia lui care mă face să mă simt cât o notă a ei?

Cum? De ce trebuie să mă sfâșii, să mă lași fără un scop? De ce trebuie să ne stingi sclipirea? De ce?

De ce ne ții aici, cu tine, în spațiul ăsta? Aici, în spațiul ăsta care ne descompune. De ce nu mă pot bucura de tine, carusel, așa cum o făceam când sufletul îmi era încă pur? Dar mi l-ai furat. Mi-ai luat totul, până și zâmbetul. De ce ești tot și, totuși, nu-mi ești nimic?



De ce?

Ce pot face eu decât să alerg, să fug, să mă ascund de tine?

Aș vrea. Aș vrea doar să alerg să mă pot simți liberă și fericită, fără să fiu privită de cineva sau condusă de cineva.

Așa că alerg. Alerg și alerg. Și alerg, și alerg. Și trăiesc.

De fapt, acum mă întreb dacă alerg după timp sau, în timp ce alerg, rămân fără timp?

Viața... un carusel. Timpul... o melodie.

Eu... o simplă adolescentă.

≠ Giada STEGARU-LUPU

La olimpiada de discipline economice, etapa județeană, Pufan Andrei-Lucian a obținut Mențiune, sub îndrumarea domnilor profesori Brînzan Ionela, Handoreanu Constantin și Redeca-Lăcătușu Amelia. În sfera pragmatismului economic, financiar și juridic elava Vitan Teodora a demonstrat competențe remarcabile și a obținut Premiul I și calificarea națională la concursul „Alege! Este dreptul tău!”, iar Mitan Larisa a primit Mențiune.

Nu în ultimul rând, la etapa județeană a Concursului Național „Made for Europe”, echipa Liceului Teoretic Novaci s-a clasat pe locul al III-lea. Bineînțeles, concursurile și olimpiadele școlare încă sunt în desfășurare. Rezultatele menționate - la care se adaugă participările de succes ale mai multor

elevi - sunt rodul unui parteneriat solid între școală, familie și comunitate.

Deși suntem un liceu dintr-un oraș mic, ne menținem la cel mai înalt nivel prin rezultate care nu pot fi ignorate. Transmitem un sincer „Mulțumim!” tuturor profesorilor care au transformat orele suplimentare într-un laborator al succesului și părinților care au susținut disciplina de studiu a copiilor lor.

La Novaci, muntele nu este doar un „decor”, ci este un simbol al înălțimilor pe care elevii noștri sunt pregătiți să le cucerească. Succes tuturor celor calificați la etapele naționale! Ne-ați demonstrat că munca bate talentul atunci când talentul nu muncește, iar voi le-ați făcut pe amândouă cu brio!

≠ Director,

≠ prof. Alina-Ramona ȚICU

FESTIVALUL-CONCURS DE TEATRU "SABIN POPESCU"

Ediția a XXVI-a, NOVACI, 3-4 aprilie 2026



În zilele de 3 și 4 aprilie 2026, la Novaci a avut loc Festivalul-Concurs de teatru "Sabin Popescu", ajuns la a XXVI-a ediție. Cu această ocazie, pentru prima dată au fost prezenți la Novaci copii și tineri iubitori de teatru din trei județe ale Olteniei: Gorj, Dolj și Vâlcea. Orașul nostru a fost în aceste zile un veritabil centru al teatrului pentru tineri, reunind peste 250 de elevi talentați, plini de pasiune și creativitate, prezenți pe scena festivalului în 20 piese de teatru și în 22 de momente artistice prezentate de tot atâția interpreți de monolog. Festivalul-Concurs de teatru "Sabin Popescu" a oferit tuturor oportunitatea de a-și demonstra abilitățile artistice și de a împărtăși publicului emoția scenei.

Prezența numeroasă a tinerilor în concurs dovedește dorința societății civile de a se implica în viața comunității, de a diversifica legăturile de colaborare între localități, instituții de cultură și învățământ, între profesori și actori. Existența unei săli de spectacole, micuțe, dar mereu pline, precum și modul în care au fost susținuți artiștii, au demonstrat un interes sporit al părinților și al instituțiilor de învățământ și cultură pentru dezvoltarea personală a copiilor prin teatru.

Evenimentul a fost organizat de Primăria și Consiliul Local Novaci, prin Casa de Cultură Novaci, cu sprijinul Consiliului Județean Gorj, prin Ansamblul Artistic Profesionist "Doina Gorjului" și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Gorj și Teatrul Dramatic "Elvira Godeanu" din Târgu Jiu. S-au implicat în organizarea festivalului: Liceul Teoretic Novaci, Școala Gimnazială Novaci și Școala Gimnazială Pociovaliștea, familia Sabin Popescu, Asociația "Novaci 2030", voluntarii novăceni și Asociația Absolvenților Liceului Novaci. Coordonarea artistică a evenimentului a aparținut subsemnatei.

Festivitatea de deschidere a evenimentului a reliefat importanța organizării festivalului, a adus în fața publicului imaginea omului, actorului și profesorului Sabin Popescu, aspect punctat în discursul domnilor: Dumitru Leuștean, primarul orașului, Ionuț-Viorel Bordeiași, director al C.J.C.P.C.T. Gorj, Dărvăreanu Consatantin, fost director al Casei de Cultură Novaci, inițiator al primei ediții a Festivalului și Sabin Popescu II, urmaș al profesorului căruia i-a fost dedicat festivalul.

Cu aceeași ocazie, scenaristul Radu-Ionuț Gheorghitoiu a propus spre dezbateri tinerilor, instructorilor și părinților, tema "Teatrul ca oglindă a societății", iar inimoșii actori ai Teatrului Dramatic "Elvira Godeanu" din Târgu Jiu au prezentat micilor școlari spectatori sau artiști, spectacolul "D-I Goe, pierdut în parc", având în rolul principal un talentat copil cu origini novăcene, Mircea Dafinescu.

Președinte al juriului a fost tânărul scenograf de succes, Radu-Ionuț Gheorghitoiu, născut la Novaci, fost elev al Școlii Gimnaziale Novaci, absolvent al U.N.A.T.C. București, Direcția scenografie. Membrii juriului au fost diferiți la fiecare secțiune, printre aceștia numărându-se: reprezentantul Inspectoratului Școlar Județean Gorj, prof. Ionuț Catrina, reprezentantul C.J.C.P.C.T. Gorj, domnul Pompiliu Ciolacu, reprezentantul familiei Popescu, Sabin Popescu II, directorii unor instituții de învățământ: prof. Țicu Alina, prof. Spilcă Cristina, prof. Constantinescu Simona, reprezentanți ai voluntarilor, prof. Băncescu Karina-Mihaela, eleva Cionoiu Maria-Caterina. La a XXVI-a ediție a Festivalului "Sabin Popescu", sala de spectacole de la Pociovaliștea - mereu plină cu artiști și spectatori - a fost locul în care s-au evidențiat talente valoroase,

profesori instructori cu har, creatori de conținut și oratori în formare.

Veniți de la Râmnicu Vâlcea, Craiova sau de pe cuprinsul Gorjului, concurenții acestei ediții au pus în scenă preocupările majore ale actualei generații: studiul, viziunea asupra vieții tinerilor, familia, sentimentele și societatea în care trăim. S-a constatat existența preocupărilor tinerilor pentru forme de exprimare scenică de tip realist, pentru succesul individual în detrimentul celui colectiv.

Jurizarea, extrem de realistă, a pus în valoare talente, piese, artiști, instructori și autori. S-a avut în vedere permanenta comunicare între artistul de pe scenă și publicul din sală, calitatea mesajului artistic transmis și posibila influență a acestui mesaj asupra ascultătorilor și privitorilor. Festivalul a demonstrat încă o dată că teatrul este o importantă pârgie de dezvoltare a personalității tinerilor.

O notă aparte au creat-o pe tot parcursul festivalului VOLUNTARI, o echipă formată din 25 de persoane prezente în ambele zile, tineri și mai puțin tineri, care s-au remarcat în organizarea evenimentelor de acest gen. Desfășurarea întregului eveniment nu ar fi fost



posibilă fără ei.

Timpul dedicat activității de voluntariat, prioritar, dovedește clar existența unei tinere generații cu discernământ, a unor tineri care VOR altceva, în încercarea de a fi folositori, nu individual, ci în grup. Excelenta lor „inregimentare” pe parcursul celor două zile, sarcinile precise, responsabilitatea de care au dat dovadă, au fost „sarea și piperul” unui eveniment extrem de reușit.

Rezultatele obținute de participanții la Festivalul-Concurs de teatru "Sabin Popescu", ediția a XXVI-a sunt:

TROFEUL FESTIVALULUI: STEGARU-LUPU GIADA-MARIA, Liceul Teoretic Novaci, prof. Popica Mădălina

Premiul pentru popularitate, categoria echipe: Școala de Vară Novaci, trupa „A.P.D.R.”, prof. Băncescu Karina-Mihaela

Premiul pentru popularitate, categoria individual: Petroescu Alessia, Liceul Teoretic Novaci, profesori: Giugiulan Iulia, Țicu Alina, Giurca Otilia

Rezultate pe secțiuni:

INVĂȚĂMÂNT PRIMAR, secțiunea TEATRU

LOCUL I: Liceul Teologic Târgu Jiu, prof. Mihăilescu Ana

LOCUL II: Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, prof. Deaconescu Olimpia-Elena

LOCUL III: Școala Populară de Arte "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu, prof. Alexie Marilena

MENTIUNI:

*Școala Gimnazială Mateești, județul Vâlcea, prof. Mateescu Adina

*Școala Gimnazială Pociovaliștea, Novaci, prof. Cristina Papuc

*Liceul Tehnologic Roșia Jiu, prof. Voicu Maria-Irina

PREMII SPECIALE:

*Premiul special pentru concept scenografic: Școala de Arte și Meserii "Cornetti" - Craiova, prof. Negrea Valeria

*Cel mai bun actor: Danciu Rareș-Gabriel, Liceul Teologic Târgu Jiu, prof. Mihăilescu Ana

*Cea mai bună actriță: Vrăbete Ilinca, Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, prof. Deaconescu Olimpia-Elena

INVĂȚĂMÂNT PRIMAR, secțiunea MONOLOG:

Locul I: Cruceanu Maria-Teodora, Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, prof. Deaconescu Olimpia-Elena

Locul II: Bocii Melina, Școala Gimnazială Novaci: Inv.Vamvu Nicoleta

Locul III: Anghel Ariana, Școala Gimnazială Novaci: Inv. Deaconescu Lavinia

Mențiuni:

*Beldianu David-Ionuț, Liceul Tehnologic Roșia Jiu, jud. Gorj, prof. Hanu Delia

*Beldianu Victor-Marian, Școala Gimnazială Nr.1 Rovinari, jud. Gorj, prof. Pricolici Larisa

*Tapi Mihail Andrei, Școala de Arte și Meserii "Cornetti" - Craiova, prof. Negrea Valeria

*Premiul special pentru prezență scenică: Cherciu Amira, Școala Gimnazială Novaci, Inv. Vamvu Nicoleta

INVĂȚĂMÂNT GIMNAZIAL, secțiunea TEATRU

LOCUL I: Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, trupa „Teatropolis 2”, prof. Deaconescu Olimpia-Elena

LOCUL II: Școala Gimnazială Pociovaliștea, prof. Firu Iuliana

LOCUL III: Școala Populară de Arte "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu, prof. Alexie Marilena

MENTIUNI:

*Școala de Vară Novaci, trupa „A.P.D.R.”, prof. Băncescu Karina-Mihaela

*Școala Gimnazială „Sf. Nicolae” Târgu Jiu, prof. Morie Anamaria-Neli

*Școala Populară de Arte și Meserii „Cornetti” Craiova, trupa „Cornetti-Art”, prof. Negrea Valeria

PREMII SPECIALE:

*"Cel mai bun actor": Aremia Patrik, Școala de Vară Novaci, trupa „A.P.D.R.”, prof. Băncescu Karina-Mihaela

*"Cea mai bună actriță": Burci Denisa, Școala Gimnazială Pociovaliștea, prof. Firu Iuliana

*Premiul special pentru concept scenografic: Liceul Tehnologic Roșia Jiu, prof. Plăstoi Glicheria-Irina

*Premiul special pentru cea mai bună abordare: Casa de Cultură Turceni, trupa „Sânzâiene”, îndrumător: actor Alexandrescu Ion

INVĂȚĂMÂNT GIMNAZIAL, secțiunea MONOLOG:

Locul I: Bratiloveanu Teodora, Școala Gimnazială „Sf. Nicolae” Târgu Jiu, prof. Morie Anamaria-Neli

Locul II: Botanciu Alessia Elena, Școala Gimnazială Nr.1 Albeni, prof. Pondriche-Ticiu Geanina-Cristina-Elena

Locul III: Chiliban Elena-Alexandra, Casa de Cultură Turceni, instructor - actor Alexandrescu Ion

MENTIUNI:

*Școala de Vară Novaci, prof. Băncescu Karina-Mihaela

Monolog - „Îngerul”, Constantinescu Elena-Doriana

*Școala Gimnazială „Sf. Nicolae” Târgu Jiu, prof. Morie Anamaria-Neli

Monolog- „Rochița mea”, Cruceru Rebeca

*Școala Gimnazială „Sf. Nicolae” Târgu Jiu, prof. Morie Anamaria-Neli

Monolog- „O zi din viața mea”, Mărgineanu Eric

*Premiul special pentru autenticitate: Papuc Antonia-Ștefania, Școala de Vară Novaci, prof. Băncescu Karina-Mihaela

INVĂȚĂMÂNT LICEAL, secțiunea TEATRU

LOCUL I: Liceul Teoretic Novaci, profesori: Giugiulan Iulia, Țicu Alina, Giurca Otilia

LOCUL II: Colegiul Național „Ecaterina Teodoroiu” Târgu Jiu, îndrumător, actor Alexandru Mustăța

LOCUL III: Școala Populară de Arte și

Meserii „Cornetti” Craiova, trupa „Cornetti-Art”, prof. Negrea Valeria

MENTIUNE:* Liceul Tehnologic Roșia Jiu, prof. Plăstoi Glicheria-Elena

PREMII SPECIALE:

"Cel mai bun actor": Mezdrea Gabriel, Liceul Teoretic Novaci, profesori: Giugiulan Iulia, Țicu Alina, Giurca Otilia

"Cea mai bună actriță": Puculete Ștefania-Sânziana, Colegiul Național „Ecaterina Teodoroiu” Târgu Jiu, îndrumător, actor Alexandru Mustăța

"Cea mai bună actriță": Puculete Ștefania-Sânziana, Colegiul Național „Ecaterina Teodoroiu” Târgu Jiu, îndrumător, actor Alexandru Mustăța

INVĂȚĂMÂNT LICEAL, secțiunea MONOLOG:

Locul I: Lăzărescu Maria-Alexandra, Colegiul Național „Spiru Haret” Târgu Jiu, prof. Cosma Cristina

Locul II: Stegaru-Lupu Giada-Maria, Liceul Teoretic Novaci, prof. Popica Mădălina

Locul III: Beșliu Patricia-Diana-Maria, Casa de Cultură Turceni, îndrumător- actor Alexandrescu Ion

MENTIUNI:

* Firescu Eduard-Alexandru, Liceul de Arte Râmnicu Vâlcea „Victor Giuleanu”, prof. Firescu Nicolae-Marius

* Cionoiu Maria-Caterina, Liceul Teoretic Novaci, prof. Giugiulan Iulia

* Picu Vasilica-Daniela, Liceul Teoretic Novaci, prof. Giurca Otilia

PREMII SPECIALE au primit pentru monologurile interpretate, liceenii:

* Gheorghe Alessia-Teodora, Colegiul Național „Spiru Haret” Târgu Jiu, prof. David Oana

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

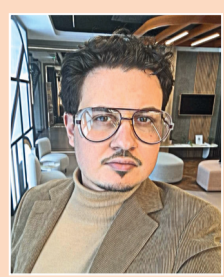
* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

* Ploscaru Răzvan-Ștefan și Meleca Ionela-Denisa, ambii de la Liceul de Arte „Constantin Brâiloiu” Târgu Jiu, instructor Brehuța-Ciobănuț Cosmin.

* Turbatu Andrada-Denisa, Școala de Vară Novaci, profesor Băncescu Karina-Mihaela

Mărturisiri,

Radu Gheorghitoiu despre Festivalul-Concurs de teatru „Sabin Popescu”, ediția a XXVI-a, Novaci 2026



Găsesc prielnic să las aici câteva notițe despre cum au fost aceste două zile din perspectiva rolului pe care l-am jucat, acela de domn' președinte al juriului.

Nu a fost o poziție ușoară. Vedeți voi, eu sunt un scenograf, iar de cele mai multe ori meseria mea este de a sta în spate și de a facilita dialogul dintre scenă și

spectatori. Munca mea susține actorii și viziunea regizorală, asigurându-mă că publicul primește o experiență vizuală memorabilă.

Acum, poziția mea a fost alta: să fiu în fața oamenilor, a copiilor și să conduc o comisie de jurizare. Timp de două zile, zeci de tinere valori m-au privit cu scopul ca eu să îi privesc. Să privesc și să le observ potențialul, dăruirea și munca. Nu vreau să fie despre mine, pentru că așa cum am spus, meseria mea este aceea de a servi unei cauze, de a facilita ceva. Asta am încercat și aceasta a fost miza mea. Prin deciziile mele,

complet obiective, vreau să îi susțin, cu un vot corect, cu un discurs, sper eu, bun, și cu aplauze reale pentru ceea ce au făcut.

Susțin complet ceea ce am descoperit: tineri implicați, valori reale, curaj, dăruire, asumare, forță, putere. Și mai ales valori! Nu o spun de dragul unui mesaj afectiv, o spun pentru că aș vrea ca perspectiva mea să ajungă mai departe. Și să felicit public! Această sumă de copii a demonstrat capacități care, în foarte multe cazuri, au depășit multe producții teatrale pe care le-am văzut.

V-aș aduna și aș merge cu voi la universități de profil doar ca să vadă și alții care, poate, au mai multă carte chiar și decât mine, cum ar trebui făcut!

Să te dezvolți, e dificil, iar să investești în tine, prin artă, poate pare în timpul nostru o idee demnă de absurd. Uite, voi demonstrați reversul! Se poate și chiar merită.

Și ca o paranteză la timp. Spectacolul - pentru că asta a fost - pe care l-am ales pentru premiul întregului festival, despre asta vorbea. Despre timp, despre cum

lucrurile se schimbă, unele rămân acolo și lasă urme. O linie de cretă pe care tot mergem și, cum o trasăm, cu fiecare pas, o ștergem. E foarte important ce facem cu timpul nostru. O fată m-a învățat asta. Câtă forță și sensibilitate. Bravo ție, bravo vouă, tuturor!

Mulțumesc organizatorilor, în special doamnei **Elena Basarabă**, pentru că mi-ați oferit plăcerea să învăț ceva. Pentru inițiativa pe care o aveți deja de foarte mulți ani și că lucrați activ la dezvoltarea valorilor. Acești copii merită totul și mă bucur să văd că îi susțineți. Sunt impresionat de efortul tuturor și mă bucur că am fost o rotiță care servește cauzei minunate pe care o realizați!

Acum, revin la rolul meu, Radu GHEORGHITOIU, dar în încheiere, pe acest moment...

Vă stimez pe toți, de la voluntari, organizatori, instituții care au facilitat totul, la copii, actori, părinți, profesori și public.

*Cu deosebită stimă,
Don' Președinte al juriului celei de-a XXVI-a
ediții a Festivalului „Sabin Popescu”*

Novaci, raiul oamenilor frumoși la faptă și la suflet!



În Gorj, tradițiile nu se pierd. Oamenii le trăiesc și le duc mai departe. La Novaci, obiceiurile se păstrează și se transmit din generație în generație. Viața comunității este un lucru special și copiii învață să păstreze obiceiurile de la o vârstă fragedă, supravegheați de noi, vârstnicii.

Anul acesta, cu ocazia sărbătorii de Florii, copiii și tinerii Novaciului, coordonați de d-na prof. Elena Basarabă și sprijiniți de Petre Popescu, instructor la "Nedeia", de vecini și prieteni, așa ca mine, și-au dat întâlnire în ograda gospodarilor Florentina și Gigel Ungureanu, din strada Dumbrava, și la biserica din

centrul orașului. Tinerii au adunat sălcii, au făcut buchete și coronițe pe care le-au dus la biserică, au ascultat povești la "gura satului", au cântat pricesne, au jucat și au gustat bucate tradiționale de post. Cu gândul la plăcintele lui Lazăr, i-au dat roată lui Lușu, mare meșter în prepararea celor mai gustoase gogoși. Fiecare clipă a fost o sărbătoare a sufletului.

Paștele s-a sărbătorit în familie, iar ciocnitul ouălor, ca obicei, în simplitatea lui, a devenit un ritual care încintă spiritele departe de ochii presei și camerelor de luat vederi, spre marea bucurie a copiilor și satisfacția învingătorilor.

Am pregătit masa acestor copii cu credință și încredere că ei vor fi cei care vor păstra tradițiile locului și cu mulțumirea că încă mai există novăceni care se bucură cu adevărat de organizarea unor astfel de evenimente ale micilor comunități.

Acesta este orașul Novaci, aceasta este România de la firul ierbii, România pe care o iubesc și pe care o puteți descoperi doar coborând printre noi, oamenii de rând, în momente sensibile ale vieții comunității noastre cu origini păstorești.

*Marioara BĂBU,
Tezaur Uman Viu*



Novaciul de odinioară...

- articole și note publicate în săptămânalul interbelic „Gorjanul” -

Diverse:

D. Petre Popeangă, subvizor școlar, a fost rechemat la catedră, în locul său fiind numit dl. Alex. Forțofoi, învățător din Cernădia.

(„Gorjanul”, an VI, nr. 21 din 8-15 iunie 1929, pag. 6)

Politice:

Duminica trecută a avut loc la Novaci o mare întrunire publică, de lămurire a opiniei. A

luat cuvântul, pe lângă alți fruntași ai partidului de la cârmă, și d-nii ministru Iunian, maior Petrescu, prefectul județului, Al. N. Popescu etc.

(„Gorjanul”, an VI, nr. 42 din 15 noiembrie 1929, pag. 4)

Alegerea de la Banca Pop. „Gilortul”:

După cum se știe, pentru conducerea băncii pop. „Gilortul” din Novaci, se duce mare luptă între organizațiile politice, cele mai puternice din județul nostru. După debarcarea vechiului consiliu de administrație, s-a instalat

un comitet de conducere, compus din d-nii: Octav Lascăr, pretorul plășii, Serghe Leuștean, Ion Gh. Ciorogaru, N.F. Comănescu și N.N. Comănescu.

În ziua de 24 c. fiind adunarea generală a acestei instituții, se va face și alegerea noului consiliu de administrație, în locul comitetului provizoriu de până acum. Vechea conducere a băncii, se prezintă la alegere - cel puțin așa se zice - cu o listă în frunte cu d. Ioniță Petrescu, fost director al acestei instituții și fost senator. Cea de-a doua listă, - care pare a avea un caracter mai puțin politic, - are în frunte pe d. pretor Octav Lascăr. Care va reuși, vom vedea.

Știm atât: lupta se dă pe moarte și pe viață...

(„Gorjanul”, an VI, nr. 43 din 23 noiembrie 1929, pag. 2)

Diverse:

La începutul lunii curente, a avut loc căsătoria prietenului nostru, d. Aristide Birișescu, magistrat la Novaci, cu d-ra Dorina P. Diaconescu, fiica d-lui P. Diaconescu, controlor financiar, din Borăscu-Gorj. Le urăm toate fericirile.

(„Gorjanul”, an VI, nr. 43 din 23 noiembrie 1929, pag. 3)

✍ Cristian GRECOIU

Novaci - între legende și adevăr

ISTORIE LOCALĂ

Fiecare dintre noi am ascultat sau am citit câteva din poveștile culese din popor de înaintașii noștri, povești care ne-au rămas în mintea și în sufletul nostru. Rareori ne-am pus întrebarea dacă aceste povești au și un sămbure de adevăr, deseori simțind plăcerea și împlinirea că ne tragem din diverși eroi ai neamului sau din personaje imaginare, cu puteri miraculoase și cu mare dare de mână și patriotism, disponibile oricând la sacrificiul suprem.

Dacă ne referim strict la istorie, încă din vechime, strămoșilor noștri li s-a cerut să adune documente și chiar povești vechi, să caute urme de vestigii antice, urme de cetăți, de mănăstiri sau schituri, să catagrafizeze biserici, cruci sau orice alte monumente.

Primele catagrafieri și statistici despre numărul locuitorilor din Oltenia sunt făcute sub ocupația austriacă a Olteniei (1718-1739), astfel Conscriptia lui Vermont atestă că la Novaci sunt 25 familii, la Hirișești sunt 18 familii și la Pociovaliștea sunt 53 familii, însă ia în calcul numai familiile de rumâni, fără a le menționa și pe cele de moșneni. Tot în această perioadă, după memoriile generalului Von Bauer (1778), printre satele din Oltenia sunt și: Nowatze (Novaci), sat cu o biserică; Gerscheshti (Hirișești), sat; Potzuwaliscte (Pociovaliștea), sat cu o biserică; Choluba (Huluba), locuințe părăsite. Ca punct de seamă al programului administrației austriece este strângerea locuitorilor în sate, ce urmează a fi întemeiate în locuri potrivite și prielnice, îndeosebi pe vetrele fostelor lor sate și îi încurajează pe cei de peste Dunăre și de peste Olt să vină și să se așeze pe moșiile libere, nelocuite.

O altă ocupație, cea rusească, atunci când guvernator al Principatelor Române este Pavel Kiseleff (1829-1834), încearcă să facă o catagrafiere a tuturor vestigiilor antice și medievale, de strângere de documente și de zestre veche bisericască și să fie trimise la București pentru studiere. Tot acum se fac ridicări topografice, catagrafieri de case și tragerea satelor la linie. Începând cu anul 1832 încep primele catagrafieri ale persoanei.

Biserica și învățământul, de-a lungul timpului, rezolvă sau nu fel de fel de chestionare pentru Marele dicționar geografic al României (George Ioan Lahovari) și pentru lucrări despre istoria României, cum este și Chestionarul lui Odobescu (1871-1873).

Chestionarul Odobescu, relativ la Novaci, Hirișești și Ghebani, expus în numărul anterior al acestei publicații de către prietenul și colaboratorul nostru, profesorul Gabriel Sarcină, prezintă însemnările învățătorului (preotului) Ion Dimitrescu din Hirișești. Astfel, Novaciul Români este denumit după un Ili(?) Novacu, care a trăit cu vreo 300 de ani în urmă de la anul 1874; Novaciul Străini este denumit după locuitorii veniți din Transilvania; Hirișești (Thirișești) este numit după hrișcă (Thirișcă); și Ghebani este numit după muntele vătafului Ioannu Ghebanu. Totodată, prezintă și două povești, una despre o biserică veche și cealaltă despre o luptă a nemților cu turcii, ajutați de un ploscariu din Novaci. Domnul profesor evidențiază faptul că în alte surse istorice nu se confirmă aceste ipostaze, dând exemplul Monografiei Comunei Novaci realizată de învățătorul Constantin Lianu.

În *Marele Dicționar Geografic al României*, volumul IV, din anul 1901, realizat de George Ioan Lahovari, la fila 512: „Numele (Novaciului) se crede că-i vine de la Baba Novac, general al lui Mihai-Viteazul și întemeietorul com. pe la 1595”. Despre numele celorlalte sate nu aflăm nimic, numai că, în volumul III, din anul 1900, al aceluiași dicționar, fila 709: „în acest cătun (Hirișești) este reședința subprefecturii plaiului Novaci-Amaradia”.

În anul 1904, Alexandru Ștefulescu în *Gorjul istoric și pitoresc*, fila 119: „În fine am ajuns în Novaci sat cu 1256 loc. la 44 km. spre N. E. de Tg.-Jiului și cu legende de cetăți locuite de uriași. Locuitori se zic: Novaci-români adecă moșneni, urmași ai unui moș Novac viteaz mare, care ar fi omorât un bălaur, ce cu vârful coadei atingea Dunărea, iar cu capul se proptea în coama Carpaților, și Novacii străini, adecă locuitori veniți ori din țară ori de

peste munte și stabiliți aici prin căsătorie sau cumpăratură”.

În lucrarea lui Gheorghe-Cristian Grecoiu, *Viața și opera lui Dumitru Brezulescu* din anul 2014, filele 67-70 găsim două povești culese de Dumitru Brezulescu și publicate în ziarul *Deșteptarea*, în anul 1911, prima despre Negru-Vodă, care a venit în Valea Novacilor, să facă o mănăstire și a fost refuzat de novăceni, iar cea de a doua poveste este despre Descălecarea Țării Jiului de către un Negru-Vodă. Ce este special în aceste două povești, este faptul că se ajunge la aur și comori îngropate.

Petre Stamatoiu, grefierul Judecătoriei Novaci în perioada stabilirii drepturilor în obști (1911-1915), „studiind multe acte vechi”, în articolul său *Monografia comunei Novaci* din 19 iunie 1921 în Revista Jiului, anul I, nr. 11-12, consemnează: „comuna (Novaci) e întemeiată pe timpul lui Mircea cel Bătrân, de frații: Novac, Hirișescu, Gheban și Bălan cari s-au refugiat aici cu vitele de pustiirea turcească de la Rovine la 1394 și s-au așezat întâiu în văgăunile munților, apoi când vremurile s-au mai limpezit au coborât mai jos, întemeind fiecare câte un sat, respectiv Novaci, Hirișești, Ghebani și Bălan, sate ce există și azi”.

Învățătorul Constantin Lianu, în anul 1935, în lucrarea sa *Monografia comunei Novaci-Gorj*, îl citează pe P. Stamatoiu, dar bine stabilește prima datare a Novaciului într-un zapis de la 5 martie 1502.

La 5 martie 1946, din ordinul Preturei Plășii Novaci-Gorj, în vederea întocmirii unei monografii a județului Gorj, Primăria comunei Novaci, în lipsa unui registru istoric și neținând cont de lucrarea de mai înainte, emite următoarele: „Comuna Novaci a luat ființă pe la anul 1859, fiind înființată de Baba Novac, un Căpitan al lui Mihai Viteazul. Așezarea geografică: satul Novaci Români este așezat pe stânga și dreapta râului Gilort și sub poalele unei coline înalte deasupra căreia își avea locuința Baba Novac în partea de răsărit a râului Gilort, iar în partea de apus a râului tot pe o colină ce se prelungește din munte cu denumirea de Gruiu deasupra căreia își avea domiciliul Gruia lui Novac, un fiu al lui Căpitan Novac, și în spre apus de Gruiu, se afla pe acelea vremuri locuința lui Heriș o rudă de a lui Baba Novac, despre care istoria locală nu vorbește nimic important. Se știe că din acesta a luat ființă satul Hirișești și cel de-al doilea sat existent și astăzi ca satul Novaci de pe râul Gilort. Se crede că în urma războiului purtat de Mihai Viteazul cu Ungurii și alipirea Ardealului la Provinciile Românești, alipirea cea fost de scurtă durată mulți dintre Români din Ardeal sau refugiat pe meleagurile Novacilor. De la anul 1869 după Reforma Agrară din acel an acești refugiați au fost împroprietăriți din moșia boierului Vlădoianu, înființându-se astfel de-a treilea sat cu numele de Novaci Streini”.

În lucrarea profesorilor de istorie novăceni Vasile Dinescu și Dumitru Popescu, *Orașul Novaci-Micromonografie*, la filele 6-8: „Din tradiția locală, amintim pentru cititorul nostru, că așezarea Novaci ar data din timpul lui Mihai Viteazul, iar denumirea ei ar proveni de la legendarul Baba Novac, vestit căpitan al domnitorului muntean. Pornind de la aceeași legendă, alte denumiri ale unor puncte componente acestei localități ar proveni de la urmașii lui Novac: Gruiu de la Gruia, fiul lui; Ghebani și Bălan de la Gheban și Bălan, frați ai lui. Legendele au întotdeauna un sămbure de adevăr, dar izvoarele istorice vin să stabilească adevăruri care le depășesc. După hrsoavele cunoscute se poate dovedi că Novaciul datează mult înaintea lui Mihai Viteazul”. Se expun, zăpădit de la 1502 și un zapis de la anul 1587. „Dar, Novaciul este o localitate mult mai veche și decât ne arată documentele enumerate mai sus. Există toponime și urme de așezări vechi care întăresc afirmația. Studii de specialitate nu s-au făcut, urmele ne arată, însă, existența oamenilor pe aceste meleaguri cu multe sute de ani în urmă... Probabil că numele de Novaci provine nu de la numele căpitanului lui Mihai Viteazul, ci de la obișnuitul nume Novac, cuvânt de origină slavă, la fel ca Vlad, Radu, Dan, Bogdan și altele, păstrate încă din primul mileniu de existență a poporului și a limbii române”.

În cartea *Monografia sociologică a orașului Novaci*, lucrare realizată în anul 2000 de studenți, cadre didactice și

specialiști, coordonați de Dumitru Otovescu, la capitolul legende și istorie se iau în considerare și lucrările de mai înainte, plusând cu o legendă privitoare la încăierarea, în vremuri de demult, între novaci și jidovi, după o beție: „...Trei zile și trei nopți s-au bătut între ei până ce Novacii îi alungară pe Jidovi dincolo de Cindrel”.

În *Monografia orașului Novaci* din anul 2008, lucrare realizată de neobositul nostru om de cultură, în viață, Constantin I. Dărvăreanu, la filele 27-31, autorul înfiripă câteva legende asemănătoare celor expuse mai sus, dar tratează în special numele Novac-Novaci, sinonim cu al jidovilor sau al uriașilor și ia în discuție și alte denumiri ale locului, concluzionând: „Există multe semne de întrebare. Este totuși un mare adevăr: în aceste locuri se crede în existența uriașilor, a jidovilor”; „Alte legende spun că satul Bălan ar fi fost întemeiat de Cărnul Bălan, iar satul Hirișești de un țigan cu numele Hiriș, lucru imposibil pentru acea perioadă. Unele legende vorbesc despre satul Hirișești, iar în altele se zice că numele acestuia ar proveni de la solul de aici hiriș de piatră”.

În sfârșit, în cartea mea *Novaci-Gorj, Date. Datări. Interpretări. De la începuturi la România Mare*, apărută în anul 2022, nu prezint niciun fel de poveste sau de legendă despre Novaci, ci tratez această lucrare ca pe o culegere de documente așezate în ordine cronologică, deseori încercând să interpretez anumite conținuturi și aspecte ale acestora. În introducerea lucrării semnalez scrierile anterioare ale lui Al. Ștefulescu, C. Lianu, P. Stamatoiu și cea a primăriei Novaci din 5 martie 1946; dar specific că „După Revoluția de la 1989 s-au scris mai multe lucrări referitoare la Novaci, din acestea găsim date (datări) și în această lucrare”. La filele 11-12, scriu: „Pentru denumirea satelor, iau în considerare următoarele: **Novaci**. Cred că aceste ținuturi dinspre izvoarele Gilortului, au fost cunoscute din timpul romanilor, când s-a construit cel mai vechi drum Drobeta-Rm. Vâlcea, care traversează și astăzi această zonă, fiind cunoscut sub denumirea de Drumul Mehedințului sau Drumul Curtișoara-Polovragi. Se mai crede că actuala șosea Transalpina este construită pe culoarul IV roman. Posibil să fi fost dispute armate între romani și dacii războinici (buridavensii sau potulatensii). Romanii îi considerau pe daci ca urmași ai vechilor uriași, numiți jidovi sau novaci, de unde și numele de **Novaci**. **Gruiu**. Pentru acesta, istoric nu găsim nicio trimitere, în afară de câteva nume mici de persoane, pe la anul 1832: Gruia Fărlan, Gruia Roibului. În DEX (*Dicționarul Explicativ al Limbii Române*) se explică drept capisc sau coastă de deal; colină. **Hirișești**. Din DEX aflăm că hiriș, hireș, din maghiară înseamnă celebru, renumit, vestit; iar ireș, iriș, înseamnă firesc, natural, adevărat curat”.

Aflând acum cam tot ce s-a scris despre denumirea satelor noastre, putem face o analiză a acestora, astfel:

❖ **NOVACI**. Căci acest nume ar veni de la Baba Novac (1595-1600), posibil ca în *Dicționarul* lui Lahovari (1901) să fi apărut pentru prima dată și preluat la anul 1946 de Primăria Novaci și perpetuat în „epoca comunistă”, este greșit, prima datare a Novaciului fiind aproximativ cu 100 de ani înainte (1502). Căci acest nume ar veni de la un Ili (?) Novacu, conform chestionarului Odobescu, care ar fi trăit aproximativ pe la anul 1574 (cu vreo 300 ani în urmă), iarși este greșit, raportându-ne la prima datare (1502), dar și datorită unor zapise vechi în care sunt atestați la martori nume de Ilea, Ilie sau Ilia din Novaci, datate 15 ianuarie 1641, 21 aprilie 1642, 7 mai 1642 și Septembrie 1650-31 August 1651, zapise care se găsesc în cartea mea. Căci Novaciul ar fi fost întemeiat de un cioban Novac, după Bătălia de la Rovine (1394) conform lui P. Stamatoiu, care a fost prezent ca grefier al Judecătoriei Novaci la stabilirea drepturilor în obști (1911-1915) și ar fi studiat multe acte vechi, în SJAN Gorj (Arhive) există pentru fiecare munte în parte, dosare cu acte din acea perioadă, pe care le-am studiat și nu am găsit nici cel mai mic indiciu referitor la cele prezentate mai sus.

ISTORIE LOCALĂ

Căci numele satului Novaci provine de la substantivul novac (uriaș, jidov), din mitologia populară, susținut în majoritatea cărților (lucrărilor) de până acum și conform legendelor despre Negru Vodă, este adevărat, concluzionăm căci acest sat este cunoscut dinainte de formarea Țării Românești, după cum scriam în ziarele anterioare, încă de la formarea cnezatelor.

❖ **HIRIȘEȘTI.** Căci acest nume ar veni de la un cioban Hirișescu, după Bătălia de la Rovine (1394), ca și în cazul Novaciului, nu se găsește niciun fel de indiciu în dosarele cu munții. Căci acest nume ar veni de la Heriș, o rudă a lui Baba Novac (1595-1600), nu se confirmă, fiind mult după prima datare (1502). Căci acest nume ar veni de la numele unui țigan Hiriș, „lucru imposibil pentru această perioadă”, consemnat însuși de autor, dar și din „hiriș de pietre”, din DEX nedându-ne nicio explicație. Căci acest nume ar veni din „thirișcă”, din DEX: hrișcă, conform Chestionarului Odobescu, este puțin probabil, deoarece hrișca a fost adusă de turci după anul 1420 (anul instaurării suzeranității otomane asupra Țării Românești), la nord de satul Hirișești se află pădurea Prosia, care conform DEX, din slavona veche, înseamnă loc cultivat cu mei, deci se cultiva meiul. Într-un document din 3 mai 1549, referitor la moștenirea Hirișeștilor și cumpărarea Poborăștilor, voievodul Mircea Ciobanul citează: „am văzut carte de la mâna lui Negru Voievod cel Bătrân (1290-1300)”, deci Hirișeștiul este cunoscut, nu numai din legende, înainte de formarea Țării Românești, când Banatul Severinului era sub unguri, cnejii locali căutând supunere și sub voievodul român. Căci numele satului Hirișești ar veni din maghiarele hireș=renumit, vestit sau fireș=firesc, natural sau ireș=adevărat este foarte probabil, datând din aceeași perioadă cu cneazul Farkas (din maghiară Lupul), cu Varmeghie (din maghiară reședință de județ, comitat) și chiar cu Banatul Severinului (titlul de ban=titlu politico-militar-nobiliar maghiar din registrul nobiliar maghiar); căci atunci când au venit ungurii în spațiul oltenesc au găsit aici o formă de organizare, vestită (renumită) în zonă. Istoricii mai vechi și chiar contemporani nouă au fost și sunt reticenti la a accepta nume sau denumiri maghiare în spațiul românesc, dar ele sunt prezente în vocabularul nostru, fie că vrem, fie că nu vrem, sunt precum aerul pe care îl respirăm, în comun, ori de unde adie vântul.

❖ **POBORĂȘTI, GHEBANI.** La începuturi satul (moșia) Poborăști, alături de Hirișești, după cum s-a prezentat mai sus este recunoscut în timpul domniei lui Negru Vodă. Tot în acest document (3 mai 1549) aflăm despre un Neag, cneazul Poborășci care ar fi vândut mai înainte moșie în Poborăști. La 17 noiembrie 1776 voievodul Alexandru Ioan hotărăște ca neamul Popeștilor și a Ghebăneștilor să stăpânească câte o jumătate din moșia Poborăștilor. Prima atestare a numelui Gheban este la 9 august 1717, când doi bătrâni mărturisesc despre familia Udrea Gheban și fratele său Lupul. „A pobori” înseamnă și „a cobori”, în cazul de față cneazul cel care a coborât (din munți).

❖ **BĂLEȘTI.** Sat dispărut, fost situat de a lungul Gruului, între Novaci la răsărit și Hirișești la apus și la nord de Pociovaliștea; cumpărat de către Papa Ion Borobee și Mihai Novăceanu în anul 1775 și alipit la moșia lor, Novaci. Numele ar veni de la un moș Bălea.

❖ **BĂLANI.** Căci numele ar veni de la un nume propriu Bălan este foarte probabil. Prima atestare documentară a unui Bălan din Novaci este într-un zăpis de la 23 mai 1642, când vinde alături de alți săteni din Novaci lui Ilie Căneapă și fraților lui din Hirișești, dealul Măceșului, urmând un alt zăpis al unui Ion Bălan ot Pociovaliștea de la 10 martie 1776, ca la 18 iunie 1784 un Ion Bălan cu cetașii lui din Pociovaliștea să se plângă că mănăstirea Horezu le împresoară moșia.

Cu speranța că am clarificat aceste nume de sate și nu „v-am băgat mai mult în ceață”, vă mulțumesc pentru înțelegere!

✍ **Petrișor CIOCAN zis Șorel**

CEA DIN URMĂ CĂLĂTORIE PRIN OLTENIA A PATRIOTULUI ALEXANDRU PELIMON

O știre publicată în ziarul „Românul”, din ultimele zile ale lunii iulie 1881, a zguduit lumea bună din Vechiul Regat și nu numai: „poetul Pelimon a murit luni, la 4 ore d[upă] m[asă] în comuna Novaci, districtul Gorj”¹. Această știre tristă a fost preluată ulterior și de alte ziare cu un tiraj mare, inclusiv de unele din Transilvania², astfel că informația s-a răspândit cu repeziciune și dincolo de crestele Munților Carpați.

În acest context, într-unul dintre numerele următoare, același ziar bucureștean a redat și o schiță biografică a regretatului poet, traducător și romancier român, Alexandru Pelimon. Am aflat de aici că s-a născut la 17 ianuarie 1822, în Dealul Spirii – București, iar părinții săi erau Antoniu și Maria. Mai apoi, ajungând la vârsta școlară, fiind „în etatea d-a învăța carte, intră în școala lui Iacobenco în Isvor, deprindându-se acolo cu primele începuturi de carte, apoi trecu la școala română de la Sf. Sava, unde urmă un timp cursurile regulat. Nu le sfârși însă, dar prin citire își desăvârși cultura intelectuală”³.

În perioada regulamentară a vizitat în câteva rânduri Moldova, acolo unde „s-a înrolat sub egida lui Gheorghe Asachi pentru puțin timp în teatrul din Iași”⁴. În definitiv, „scena teatrală îi dezvoltă mai mult gustul și dorința de istorie și poezie”⁵. Mai apoi, asemenea câtorva confrăți din generația sa, a participat activ la Revoluția de la 1848, numai că la fel „ca mulți alții, fu nevoit a se refugia în Transilvania”⁶, scăpând astfel de arestul sau surghiunul din închisorile Imperiului Otoman. O constantă statornică, pe care a păstrat-o până la sfârșitul vieții sale, a fost aceea că „n-a voit să ceară sau să primescă niciun post în serviciul public al Statului, afară de o singură dată sub ministrul de culte Dimitrie Bolintineanu, când ocupă puțin timp postul de șef de birou la Arhivele Statului, dar și atunci regretă că primise acea sarcină”⁷.

Alexandru Pelimon a fost un mare iubitor de natură, „pe care o admira, care-i formase caracterul”⁸. Aștepta mereu cu nerăbdare sosirea anotimpului vara pentru a organiza alte și alte drumeții. De altminteri, „în ultimii ani călătorii tot prin Carpați, mai ales dincolo de Olt (Oltenia, n.n. – G.S.), unde îmbolnăvindu-se anul acesta la o excursiune cu mai mulți amici, din județul Gorj, pe când se afla pe vârful unui munte, și fiind transportat, în vale la comuna Novaci, muri grabnic luni la 27 iulie a.c. Fu adusu la Târgu-Jiu și înmormântat acolo departe de loculul său natal, dar regretatu de toți câți l-au cunoscut”⁹.

Familia defunctului intelectual – prin intermediul ziarului „Românul” – „aduce mulțumiri din inimă cetățenilor Gorjenii, dar mai ales celor din Novaci și Târgu Jiă, pentru bine-voitorul și amicalul concurs material și moral ce i-au dat cu ocaziunea încetării din viață și înmormântării sus numitului, precum și călduroase mulțumiri tuturor, ce au trimis familiei telegrame și scrisori de condoleanță”¹⁰. Într-adevăr, un gest frumos, un gest plin de curtoazie și „minima moralia” al gorjenilor și novăcenilor din acele vremuri, cu care ne putem mândri la atâția ani distanță.

Pe de altă parte, trebuie știut faptul că o dovadă indubitabilă a constatării decesului scriitorului Al. Pelimon s-a păstrat și într-unul dintre fondurile Serviciului Județean Gorj al Arhivelor Naționale, însă printre primii care au făcut trimitere în scris la acest fond (implicit la actul de deces în cauză!) s-a urmărit și cercetătorul novăcean Petrișor Ciocan¹¹. La urma urmei, „Actu de morte No. 9/29 Iuliu 1881” ne dezvăluie despre „Alexandru Pelimonu [că era] în

¹ „Românul”, An XXV, f. nr., Joui 30 Iuliu 1881, p. 668.

² „Familia”, An XVII, No. 59, Oradea-Mare (Nagyvárad), Dumineca 9 August /21 August 1881, p. 387.

³ „Românul”, An XXV, f. nr., Luni – Marți/10 – 11 August 1881, p. 705.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

⁷ „Gazeta Transilvaniei”, An XLIV, No. 92, Joi 13/25 August 1881, p. 4.

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem.

¹⁰ „Românul”, An XXV, f. nr., Luni – Marți/10 – 11 August 1881, p. 705.

¹¹ Cf. Ciocan Petrișor, *Novaci – Gorj. Date. Datări. Interpretări. De la începuturi la România Mare*, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2022, p. 425.

etate de ani 60, de profesiune profesor (...) mortu alaltăieri (deci, 27 iulie 1881!) în comuna Novaci la ora patru dupe amiază în casa dl. Eani^{12*} Anastasescu”¹³. Martori ai acestui funest eveniment au fost același Eani Anastasescu și Ionu

Palada, ambii fiind din comuna Novaci, cel dintâi se ocupa de cârciumărit, iar celălalt era unul dintre proprietarii locului. Ceea ce ne-a nedumerit puțin a fost partea de final a acestui act de deces. Deși era prevăzută obligația și în procedura legală, cei doi martori nu au mai semnat la final de luarea la cunoștință (!)¹⁴.

Stratificările legături dintre județul Gorj și omul de litere și patriotul Alexandru Pelimon ne mai sunt deconspirăte și de una dintre lucrările sale, lucrare documentată tot în acest județ de munte. Aici, într-un capitol aparte, autorul a făcut referire și la plaiul și comuna Novaci, despre cea din urmă afirmând că era „formată din două linii principale de locuințe, trăind aci la un loc Ungureni și Români; dintre care cei dintâi se bucură de reputația de averi însemnate din speculele ce le făcu cu păstoritul vitelor, ear cei de al doilea, se mândrescu că la 1848 fură ei cei dintâi cari respuuseră la apelul ce le făcuse renumitul

Magherul”¹⁵. Tot în această lucrare s-a făcut reclamă și la proprietățile tămăduitoare ale „Muntelui Mușătoiu (...) închis între alți munți pitoresci cu păduri și cu stâne: despre stânga este Cornișul Mare, spre dreapta Cornișul Micu”¹⁶. Mai mult, „obiceiul de a se aduna visitorii vara în Muntele Mușătoiu, – unii căutându-și sănătatea, alții simplu și curat pentru petrecere, s-a luat de câțiva ani de când veniră (sunt dece ani aproape) doi bărbați renumiți ai revoluțiunei de la patruzeci și optu, cei ce ședură într-o stână”¹⁷.

În finalul acestui articol ne-am întrebat retoric dacă a existat vreo posibilitatea ca poetul Alexandru Pelimon să se fi născut în arealul fostei comune Novaci (Gorj). Cel puțin așa reiese din *Enciclopedia României*¹⁸. Ceva mai direct, despre această posibilitate am identificat informații într-o altă enciclopedie online, cu reverberații internaționale, unde s-a specificat cu subiect și predicat: „Alexandru Pelimon născut la 17 ianuarie 1822 Novaci, Țara Românească”¹⁹. Dar, în lipsa unui document oficial care să ne lumineze cu exactitate în acest sens, rămânem în expectativă. De altfel, în contrapondere la cele două enciclopedii, sursele verificate de noi – și nu doar ziarul „Românul” – ne arată explicit cum Alexandru Pelimon s-a născut în „1822 ianuarie 17 – în București, în cartierul Dealul Spirei (...) al patrulea copil a lui Antoniu Pandeli Pelimon și al soției sale Maria. Ceilalți copii erau: Constantin (...) Păunica și Sevastița”²⁰.

P.S. – spre cinstea lor, autoritățile municipale din orașul Târgu Jiu au amplasat o placă comemorativă, încă din data de 6 mai 2011, în gradia Cimitirului Municipal Ortodox din această localitate. Poate fi identificată extrem de simplu, mai ales că este poziționată chiar în partea din stânga a intrării în Capela cimitirului amintit. Am identificat însă o mică scăpare (!), data morții lui Alexandru Pelimon, așa cum ne arată și actul său de deces, a fost 27 iulie 1881 și nu 27 iunie 1881.

Prof. Gabriel SARCINĂ

^{12*} Așa în orig. (!).

¹³ SJAN Gorj, Colecția Registre de Stare Civilă a Comunei Novaci, dos. 153/1881, f. 38.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Alessandru Pelimon, *Revoluțiunea Română din anulu 1848 – Mușătoiu*, Typ[ografia] Th. Michailescu, București, 1868, pp. 10-11.

¹⁶ Ibidem, p. 22.

¹⁷ Ibidem, pp. 23-24.

¹⁸ De aici am aflat că „Alexandru Pelimon (n. 1822 – d. 27 iulie 1881, Novaci, județul Gorj) [era] al patrulea copil al unei familii din Novaci stabilit de tânăr în București” (https://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Alexandru_Pelimon; accesat în 01 aprilie 2026).

¹⁹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Alexandru_Pelimon (accesat în 06 aprilie 2026).

²⁰ Alexandru Pelimon, *Impresiuni de călătorie în România*, cuv. înainte de Șerban Cioculescu, Editura Sport-Turism, București, 1984, p. 150; vezi și Corneliu Lupeș, *Alexandru Pelimon: un pionier al istoriografiei bucureștene*, în „Țara Bârsei”, An XI-XII, Serie Nouă, No.11-12/ 2012-2013, pp. 51-52.

Sfaturi utile pentru sănătatea orală a copiilor

Sănătatea orală la copii este esențială nu doar pentru un zâmbet frumos, ci și pentru dezvoltarea corectă a vorbirii, nutriția adecvată și încrederea în sine a celui mic. Deprinderea obiceiurilor corecte de igienă trebuie să înceapă încă de la apariția primului dinte de lapte, pentru a preveni cariile și alte complicații.

Obișnuirea copilului cu o igienă orală corectă de la cea mai fragedă vârstă îi va influența sănătatea pe tot parcursul vieții. Puteți începe prin a-i da exemplul personal; dacă respectați regulile de igienă dentară, copilul va învăța de la dumneavoastră cât de importantă este aceasta. Pentru a privi igiena dentară ca pe o activitate plăcută, îl puteți încuraja lăsându-l să-și aleagă singur periuța de dinți și transformând periajul într-o activitate de familie. Pentru a învăța copiii să aibă grijă de dinții și gingiile lor, pentru a reduce riscul apariției cariilor, învățați-i aceste reguli simple:

Periajul dinților de două ori pe zi cu o pastă de dinți fluorurată, recomandată de medicul dentist, pentru a îndepărta placa bacteriană - pelicula aderentă ce se formează pe dinți, cauză principală a cariilor dentare.

Folosirea zilnică a aței dentare pentru curățarea plăcii bacteriene dintre dinți și de sub joncțiunea dentogingivală, înainte să devină tartru. Dacă se formează tartrul, acesta poate fi curățat numai prin periaj profesional.

O dietă echilibrată, cu un conținut scăzut de zaharuri și amidon, reduce riscul de producere a acizilor care determină formarea cariilor. Dacă totuși consumați alimente cu conținut de zaharuri și amidon, încercați să o faceți în timpul meselor și nu între mese, deoarece secreția de salivă din timpul meselor ajută la eliminarea resturilor alimentare dintre dinți. Utilizați produse de igienă dentară cu fluor, inclusiv pastă de dinți fluorurată.

Asigurați copiii dvs. un aport corespunzător de fluor în apa de băut. Dacă sursa dvs. de apă potabilă, din rețeaua publică de alimentare cu apă sau din apa îmbuteliată, nu conține fluor, medicul dentist sau pediatru poate prescrie suplimente zilnice de fluor.

Duceți copilul la controale de rutină la medicul stomatolog.



Cum să învăț copilul să-și perie dinții?

Este bine să supravegheați copilul în timpul periajului, până învață câteva lucruri simple:

Utilizați o pastă de dinți fluorurată recomandată de medicul dentist, într-o cantitate cât un bob de mazăre. Supravegheați copilul să nu înghită pasta de dinți.

Utilizați o periuță cu peri moi și periați întâi suprafețele interioare ale tuturor dinților, pentru că acolo se acumulează în principal placa bacteriană. Periați ușor înainte și înapoi.

Curățați suprafața exterioară a fiecărui dinte. Înclinați periuța de-a lungul liniei exterioare a gingiei. Periați ușor înainte și înapoi.

Curățați suprafața ocluzală a fiecărui molar. Periați ușor înainte și înapoi. Cu vârful

periuței, curățați în spatele fiecărui dinte frontal, de sus în jos.

Nu uitați să periați și limba!

Când trebuie să învăț copilul să folosească ața dentară?

Deoarece folosirea aței dentare ajută la îndepărtarea plăcii bacteriene și a resturilor alimentare din spații unde periuța de dinți nu prea ajunge, învățați copilul să o folosească de la vârsta de patru ani. Majoritatea copiilor învață să folosească singuri ața dentară până la vârsta de opt ani.

Ce este sigilarea dentară și cum află dacă copilul meu are nevoie de sigilare?

Prin sigilarea dinților se creează o barieră foarte eficientă împotriva cariilor dentare. Sigilarea se face cu un înveliș rășinic subțire care se aplică pe suprafețele ocluzale ale dinților permanenți din spate (molarii), unde se formează mai frecvent cariile. Sigilarea nu este dureroasă și se poate efectua într-o singură ședință la cabinetul dentar. Medicul dentist vă poate spune dacă copilul dumneavoastră are nevoie de sigilarea dentară.

Ce este fluorul și cum știu dacă este suficient pentru copilul meu?

Fluorul este una dintre cele mai bune metode pentru a reduce apariția cariilor dentare. Fluorul este un mineral natural, care, printr-o reacție cu smalțul dinților, îi face mai rezistenți. În sistemul public de alimentare cu apă al orașelor mari se adaugă fluor pentru o dezvoltare sănătoasă a dinților. Puteți afla dacă apa pe care o beți este fluorizată dând un telefon la stația locală de alimentare. Dacă sursa dvs. de apă potabilă nu conține (destul) fluor, medicul dentist sau pediatru poate prescrie fluor sub formă de picături sau conținut în apa de gură, în asociere cu o pastă de dinți fluorurată.

Cât de importantă este alimentația pentru sănătatea orală a copilului meu?

O alimentație echilibrată este sursa dezvoltării unor dinți puternici, rezistenți la carii. Pe lângă o varietate de vitamine și minerale, copiii au nevoie de calciu, fosfor și un aport corespunzător de fluor.

Dacă fluorul este cel mai bun mijloc de combatere a cariilor dentare, gustările frecvente pot fi cel mai mare dușman al dinților. Zaharurile și amidonul din alimente ca prăjiturile, bomboanele, fructele uscate, băuturile carbogazoase sau chiar covrigeii și chipsurile, produc o reacție a plăcii bacteriene din care rezultă acizii. Acizii atacă smalțul dentar, ducând la apariția cariilor dentare. Un asemenea „atac” poate dura până la 20 de minute după încheierea mesei sau a gustării. Orice gustare, cât de mică, poate duce la formarea acizilor. De aceea, este bine să limităm numărul gustărilor dintre mese.

✉ Medic specialist pedodont-stomatologie pediatrică,

✉ Raluca-Ionela GHEORGHE

În inima munților, acolo unde liniștea se împletește cu aerul curat și priveliștile par desprinse dintr-o carte poștală, prinde contur o experiență aparte: CELESTE.

CELESTE – o poveste despre eleganță și liniște la Râncea



Există locuri care nu sunt doar destinații, ci stări. CELESTE este unul dintre ele.

Celeste Villa Boutique se dezvăluie ca un refugiu montan elegant, creat pentru cei care caută mai mult decât o simplă cazare – pentru cei care apreciază confortul autentic, intimitatea și atmosfera premium, chiar în inima stațiunii. Poziționată ideal, chiar vis-à-vis de pârtia M1, vila oferă o priveliște frumoasă.

Cu o arhitectură care îmbină rafinamentul cu farmecul muntelui, vila dispune de 8 camere cu vedere spectaculoasă – 4 duble și 4 triple – însumând aproximativ 20 de locuri de cazare. Este alegerea perfectă pentru grupuri private, reuniuni de familie sau escapade alături de prieteni, unde fiecare detaliu contribuie la o experiență memorabilă.

Spațiul unde poveștile prind viață

La parter, oaspeții sunt întâmpinați de un living generos, scaldat în lumină naturală și completat de un șemineu care adaugă căldură și intimitate. Este locul unde serile se lungesc firesc, între râsete, povești și momente împărtășite după o zi activă pe pârtie.

Bucătăria complet utilată oferă libertatea unor mese în familie sau cine relaxate, fără grabă, exact așa cum ar trebui să fie vacanțele.

Interiorul spune, discret, o poveste despre grijă și atenție la detalii: dormitoarele invită la odihnă profundă, băile devin spații de răsfăț, iar livingul devine centrul relaxării.

Experiența continuă în aer liber

În exterior, magia nu se oprește. Dimpotrivă, se amplifică, iar oaspeții se pot bucura de:

- jacuzzi exterior, perfect după o zi pe pârtie;

- zonă fire place & barbecue, ideală pentru seri sub cerul liber;
- parcare proprie, pentru un plus de confort.

Aici, serile capătă un alt ritm. Sub cerul înstelat, în aerul rece de munte, timpul pare să încetinească. Focul trosnește ușor, iar liniștea devine parte din experiență.

Dimineți clare, seri memorabile

La CELESTE, fiecare zi începe cu un ritual simplu și perfect: aer curat, cafea bună și o priveliște care îți taie respirația.

Este locul unde vezi pârtia chiar de la fereastra camerei tale, unde serile se termină în jacuzzi, sub cerul rece de munte, unde diminețile încep cu liniște și lumină.

Mai mult decât un nume – un concept

CELESTE nu este doar o locație, ci un concept de ospitalitate premium.

În spatele numelui se află două spații distincte:

Celeste Villa Boutique și Celeste Luxury Apartments

Ambele sunt unite de aceeași viziune: un refugiu dedicat celor care caută liniște, design rafinat și o priveliște memorabilă.



CELESTE LUXURY APARTMENTS

Râncea

Inspirația? Simplă și profundă: cerul înstelat într-o noapte senină.

Un loc unde revii

CELESTE înseamnă eleganță, confort și o nouă perspectivă asupra escapadelor la munte.

Este despre nopți liniștite, despre momente care rămân și despre senzația aceea rară... că ai găsit locul potrivit.

Un loc cald și primitor.

Un loc pentru prieteni, familii și povești.

Un loc sub stele.

Rezervare: 0751171731

✉ Prof. Delia POPA

Marcăm cu bucurie un an de când publicația „Novăceanul” apare sub coordonarea aceleiași echipe de redacție. A fost un an plin de muncă, implicare și, mai ales, de dorința de a aduce în fața dvs. informații relevante și povești care contează.

Oă mulțumim vouă, cititorilor noștri, pentru că ne sunteți alături, pentru fiecare articol citit, pentru fiecare distribuție și pentru încrederea acordată! Sprijinul tuturor ne motivează să mergem mai departe și să fim din ce în ce mai buni.

Ne bucurăm să vedem că, pe parcurs, ni s-au alăturat tot mai mulți colaboratori, oameni dornici să scrie și să contribuie la dezvoltarea acestei publicații lunare independente. Ușa noastră rămâne deschisă pentru toți cei care vor să facă parte din acest proiect. Dacă ai ceva de spus, nu ezita! Trimite-ne materialele tale la adresa: novaceanul2025@gmail.com!

Privim cu încredere spre viitor și sperăm ca „Novăceanul” să aibă o viață lungă, cu mulți ani de acum înainte, în care să crească alături de comunitatea sa.

Oă mulțumim că sunteți parte din povestea noastră!

Echipe de redacție

Novăceanul
Publicație lunară independentă

ECHIPA DE REDACȚIE:

Bondoc Dumitru
Constantinescu Simona
Grecoiu Cristian

Popa Delia
Țicu Alina-Ramona

Machetare: Firu Iuliana-Marilena

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare: Rodica Teiși